

Toiset
24
yötä
jouluun

TAMMI

TOISET 24 YÖTÄ JOULUUN

Huippudekkaristien
jännitystarinoita

tammi

80 VUOTTA

HELSINKI

© Kirjoittajat ja Tammi 2023

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

ISBN 978-952-04-5457-9

Painettu EU:ssa

TARINAT:

1. LAURA ANDERSSON: Unelmien aika 7
 2. MATTI REMES: Pelkkää toiveunta 23
 3. SATU RÄMÖ: Torsoksi jäänyt rakkaus 35
 4. HELENA IMMONEN: Petterin jäljillä 47
 5. ANNE ILVES: Naapurin Pukki 60
 6. JP KOSKINEN: Itämaan tietäjät 70
 7. VERA VALA: Taas kaikki kauniit muistot 79
 8. EEVA LOUKO: Joulunpunainen tupa 94
 9. ANNIINA TARASOVA: Huijarin kallo 108
 10. SILJA-ELISA LAITONEN: Candy Candy'n kosto 126
 11. TERHI TARKIAINEN: Ajatus on tärkein 143
 12. SAIJA KUUSELA: Muistin varassa 162
 13. MARKO KILPI: Arkihuolesi kaikki heitä 174
 14. HEIKKI VALKAMA: Vanhan liiton konna 200
 15. ANU PATRAKKA: Aattoilta anoppilassa 217
 16. ARTTU TUOMINEN: Ad astra 231
 17. VIRPI HÄMEEN-ANTTILA: Viimeinen keikka 244
 18. TUIRE MALMSTEDT: Valkoinen ihmemaa 258
 19. MIINA SUPINEN: Verta, hikeä ja keksinmuruja 275
 20. TIINA RAEVAARA: Häikäisy 288
 21. LEENA LEHTOLAINEN: Yhden naisen tonttuarmeija 303
 22. MARKKU ROPPONEN: Peetleheimin perinteinen puolimaraton 318
 23. TAPANI BAGGE: Musta aatto 334
 24. SEPPO JOKINEN: Jouluaaton lunnaat 346
- KIRJOITTAJAT 362

1.

LAURA ANDERSSON

Unelmien aika

I

Vuosi oli ollut synkkä ja epäonninen sekä Suomelle että Doris Ursula Laineelle.

Huhtikuisen maanantain tihkusade kasteli hitaasti raitiovaunuseisaketta. Doris katseli odotellessaan harmaita pilviä, joiden takaa oli pakko löytää jokin syy uskoa tulevaisuuteen. Hän tiesi, mitä hänen aviomiehensä Kurt olisi sanonut tähän: Sinulla on sentään työsi. Se on askel eteenpäin.

Doris osasi myös kuvitella, mitä hänen vanhempansa olisivat sanoneet, jos olisivat elossa: Itsepä tavoittelet liian suuria.

Mutta jouluhan on unelmien aikaa! Doris ajatteli väsyneenä. Se oli hänen tämänkertaisen elokuvansa mainoslause. Elokuva toisi jouluksi 1947 kansalaisten mieleen sotakorvausten ja jälleenrakennuksen sijaan uskon omiin unelmiin. Sitä he kuulemma nyt kaipasivat.

Vaunu kaarsi seisakkeelle roiskien kuraista vettä ympärilleen. Doris astui kyytiin muiden perässä ja osti lippunsa rahastajalta. Suomi-Filmin suuret tähdet eivät matkustaneet tavallisten ihmisten seassa. Joillakin oli luultavasti nykyään autonkuljettajat, Doris ei tiennyt. Oli kauan siitä, kun hän oli tehnyt työtä isoissa tuotannoissa suurten tähtien kanssa.

Hänen rooliinsa *Varastettu joulu* -elokuvassa kuului kolme repliikkiä, ja sen lisäksi kauhistanutta kirkunaa sekä yksi vihjauksenomainen suudelma miespäähenkilön kanssa. Doriksen hahmoa oli luonnehdittu käsikirjoituksessa lyhyesti ”moraalittomaksi vaaleaveriköksi”.

Kurt oli yrittänyt pukea senkin kauniiksi sanoiksi: Tekijöiden mielestä olet siis niin viehkeä, että hyveellinen perheenisä lankeaa pauloihisi.

Ongelma oli, että Doris tiesi mitä ”kaunis” elokuvan-teossa tosiasiallisesti tarkoitti. Tällaisissa rooleissa naisen ei ollut tarkoitus tehdä muuta kuin mutristaa huulia ja keikistellä avarassa kaula-aukossa. Mieluiten niin, että se tapahtui kuin vahingossa. Nainen ei saanut näyttää päättäväiseltä. Mies katseli häntä, ei toisinpäin.

Ei Dorista oikeastaan olisi haitannut punata huulensa ja kumartua niin että kaula-aukko pääsisi oikeuksiinsa. Hän olisi todella nauttinut siitä, kunhan se olisi tarkoittanut, että hän saisi olla kuin Mae West. Kuin Rita Hayworth, tai Lana Turner! Kaunis mutta vaarallinen. Nainen, jota miehet väistävät, vaikka he samalla haluavat hänet omakseen.

Mutta ei häneltä sitä haluttu tässä surkeassa kylmässä maassa, jonka elokuvat kuvasivat viattomia pellavapäisiä naisia heinäpeltojen huojuessa taustalla. Naisrooleja ei kerta kaikkiaan ollut, varsinkaan sellaisia, joissa olisi

lihaa luiden ympärillä; oikeita vuorosanoja, draaman kaarta. Naisnäyttelijöiden välinen kilpailu hyvistä rooleista oli armotonta, ja Dorikselle oli jäänyt käteen vain murusia.

Doris jäi vaunusta Liisankadulla ja käveli korttelin veran. Suomen Filmitöiden studiot sijaitsivat numero 14:ssä suuren harmaan talon sisäpihalla. Kun Doris astui B-studioksi kutsuttuun halliin, hän näki ensimmäisenä joulukuusen. Se hehkui lämmintä, syvää vihreää, ja sen oksilla kimmelsivät punaiset huurteiset lasipallot. Näky rauhoitti hetkeksi hänen mielensä.

Ilmassa leijui tosin jokin epämiellyttävä haju, mutta Doris ei antanut sen häiritä. Ennen hän olisi surkutellut sitä, kuinka kamera kadottaisi kaikki nämä intensiiviset värit, mutta sitten Kurt oli opettanut hänet arvostamaan mustavalkoisen kuvan sävyjä. Ei sillä, että elokuvan kuvaaja olisi ollut lähelläkään Kurtin taitoja, mutta saattoihan mies olla Doriksen kohtalotoveri: taiteilija, joka oli ottanut työn vastaan olosuhteiden pakosta.

Äkkiä joku mies säntäsi Doriksen ohji ja tuuppasi häntä ikävästi selkään.

– Onko poliisi varmasti kutsuttu? kireä ääni kysyi.

Doris rypisti kulmiaan ja astui peremmälle. Lavasteet olivat tutuilla paikoillaan: lahjapaketit kuusen alla, ruokapöytä ja sille katetut lautaset ja tummapielinen ikkuna-ruutu, joka oli nikkaroidun kehikon varassa. Ikkunan takana Doris oli näytellyt katkeraa vaaleaverikköä, joka oli vakoilemassa perheen jouluvalmistelua.

Nyt lavasteiden keskellä makasi tummiin pukeutunut mies kummallisessa asennossa. Ympäri oli kerääntynyt tuttua väkeä. Ohjaaja Alvar Tolvanen seisoi muita päätä pidempänä otsa kurtussa. Samassa väkijoukosta

erottui naispääosan esittäjä Helvi Ikola. Hänen hermostunut katseensa osui Dorikseen, ja hän nosti käden suunsa eteen.

Doris astui lähemmäs. – Mitä on tapahtunut?

– Olavi... Hän on kuollut, Alvar mutisi.

– Olavi? Mutta juuri eilenhän näin hänet.

Doris loi katseensa maassa retkottavaan mieheen, jonka kasvoja ei näkynyt. Hän nielaisi. Nyt hän tunnisti nuotummanruskeat hiukset. Olavi, kuollut? Mitä ihmettä oli ehtinyt tapahtua niiden alle kahdentoista tunnin aikana, jotka olivat kuluneet sen jälkeen, kun Doris oli viimeksi nähnyt Olavi Salon?

Takaa kuului kiiruhtavia askelia. Alvar ryhdistäytyi, sysäsi Doriksen syrjään ja astui tulijoita kohti. Poliisi oli saapunut.

*

II

Doris ja hänen työtoverinsa olivat pakkautuneet lähelle ikkunalavastetta seuraamaan poliiseja. Helvi oli palannut joukon laidalle ja hän nyyhkytti avoimesti – jopa hiukan liioitellusti – toisen naisnäyttelijän, Maarian olkaa vasten.

Pian esiin astui mies, joka esitteli itsensä komisario Sirkiäksi.

– Kuka teistä on viimeinen, joka näki miehen elossa? komisario kysyi. Hänen terävä katseensa pyyhkäisi heidän ylitseen.

Doris nielaisi ja nosti kätensä varovasti pystyyn.

– Neiti? Olkaa hyvä ja tulkaa lähemmäs.

Doris teki varuillaan työtä käskettyä.

– Kertoisitteko nimenne?

– Doris... Doris Ursula Laine.

Komisario hymähti. – Pitkänpuoleinen nimi teillä. Saitko sen ylös?

Nuorempi konstaapeli nyökkäsi. Doris olisi halunnut purra kielensä poikki. Hän oli tehnyt paljon työtä sen eteen, että oli oppinut käyttämään taiteilijanimeään. Nyt se kuitenkin kuulosti teennäiseltä, kuin hän olisi kuvitelut olevansa suuri tähti, jonka kaikki tunsivat.

– Milloin te näitte vainajan edellisen kerran?

– En osaa sanoa kellonaikaa, mutta...

– Sanokaa nyt jokin arvio, pyydän.

– Kello kymmeneltä? Doris sanoi arasti ja tunsi työtovereiden ihmettelevät katseet selässään.

– Mitä silloin tapahtui?

– Me jäimme juttelemaan studiolle sen jälkeen, kun muut olivat lähteneet kotiin.

Komisario Sirkiä katsoi merkitsevästi ja Doris tunsi punastuvansa.

– Juttelemaan?

– Kyllä. Olimme ystävyksiä.

Komisario astui ruokapöydän luo ja nosti riuskalla otteella yhden valkoisista posliinilautasista käsiinsä. Hän heitti sen ilmaan ja sieppasi uudestaan kiinni. Doris kuuli, kuinka lavastaja Simo Viidan hengitys vingahti hermostuneesti.

– Mitä te täällä touhuate? komisario sanoi jo hieman poissaolevana. – Kuvaatte jonkinlaista elokuvaa?

Alvar astui esiin. – Kyllä vain, minä olen elokuvan ohjaaja, Alvar Tolvanen.

Poliisimies murahti ja suuntasi sanansa Dorikselle. – Lähtikö kuollut mies teidän mukanne, kun poistuitte täältä, neiti Laine?

Doris pudisti päätään eikä vaivautunut korjaamaan siviilisäätään. Sormusta hänellä ei työpäivänä ollut – hänhän esitti moraalitonta tyttöstä. – Olavi jäi keräilemään tavaroitaan. Hän taisi olla hukannut takkinsa. Doris vilkaisi maassa makaavaa vainajaa. – Ilmeisesti hän ehti löytää sen...

Komisarion ilme tiukkeni. – Söittekö te mitään ennen sitä? Haluan tiedot kaikista ruoista ja juomista, joita täällä on eilisiltana nautittu.

– Ruoista ja juomista? Alvar toisti.

Komisario ei vastannut. Sen sijaan hän opasti alaisensa kyselemään kaikkien paikalla olevien liikkeistä ja siitä, miten he olivat tunteneet Olavin. Sitten hän ohjasi Alvarin sivummalle. Doris yritti keskittyä kuuntelemaan, mitä muut työtoverit ympärillä puhuivat. Ajatus sai pikkuhiljaa otteen hänen mielestään. Olavi oli *kuollut*. Doris näki epämiellyttävän värisen märän alueen Olavin kasvojen ympärillä. Mies näytti oksentaneen lattialle.

Ruoka ja juoma... Oliko Olavi myrkytetty?

*

III

Tuntia myöhemmin Olavi oli viety pois ja poliisit olivat lähteneet. Tiloissa leijui hirvittävä haju. Kuoleman jälkeensä jättämä löyhä, Doris ajatteli.

- Meidän on jatkettava työtämme, Alvar murahti.
- Hirveä tapaus, mutta aikataulut eivät valitettavasti piittaa siitä.

Tuottaja Kalevi Heino nyökytteli vieressä.

Kun Alvar antoi ohjeensa, Helvi ja hänen kanssaan tässä kohtauksessa näyttelevä Maaria asettuivat kuuliaisesti paikoilleen. Doris sai käskyn mennä maskeeraukseen. Hän näki Helvin ja Maarian vilkaisevan hänen peräänsä ja kuuli Helvin kysyvän: – Mitä *ihmettä* Doris teki täällä Olavin kanssa?

Doris tunsi poskiensa punehtuvan. Luulivatko he, että hänellä oli meneillään salainen rakkausjuttu? Vai, vieläkin inhottavampaa: että *hän* oli tehnyt Olaville jotakin?

Kun maskeeraaja suti väriä hänen luomilleen, Doris pohti edellistä iltaa. Heillä oli Olavin kanssa ollut mukavaa! Hän ei ollut tavannut Olavia ennen näitä kuvauksia, mutta alusta saakka hän oli pitänyt tästä. Olavilla oli huumorintajua. Siinä missä muut vain odottelivat kyllästyneinä vuoroaan koleassa studiohallissa, Olavilla oli aina jotakin hauskaa meneillään. Kummankaan rooli ei ollut suuren suuri, ja luppoaikaa piisasi. Edellisiltana muut olivat poistuneet kiireisinä, mutta Doris ja Olavi olivat jääneet juttelemaan. Kun he olivat luvanneet tuottajalle poistua tuota pikaa, Kalevi oli jättänyt heidät tiloihin keskenään ja kiirehtinyt myöhässä tapaamiseensa.

Ensin he olivat hetken hupailleet lavasteissa. Totta kai se oli kiellettyä, mutta he olivat olleet varovaisia. Olavi oli esittänyt liioitellusti miespäähenkilöä ja Doris tämän vaimoa, sitten he olivat vaihtaneet rooleja ja nauraneet entistä kovemmin. Doris olikin nyt aviomies, joka ojensi jouluaaton huipennukseksi vaimolleen paketin. Vaimolle oli selvinnyt miehen suhde toiseen naiseen, mutta jou-

luhan oli unelmien aikaa! Kun vaimo avasi paketin ja löysi heidän hääpäivänsä mieleen tuovan suklaarasian, hän antoi saman tien anteeksi.

Sitten Olavi oli –

Väristys kulki Doriksen selkäpiissä, ja hän avasi hätäkähtäen silmänsä. Maskeeraaja kivahti: – Et saa liikkua!

– Minä vain muistin erään asian. Doris tuijotti kuvaistaan ja nousi nopeasti ylös. – Anteeksi, palaan ihan pian.

Hän riensi kuvauspaikalle. Hänen täytyi kertoa jollekulle. Mutta kelle? Kamerat kävivät, joten ei ollut mahdollista rynnätä keskelle kohtausta. Sitten hän näki lavastaja Simon sivummalla. Mies kantoi käsissään pahvirasiaa ja punaista paperia. Ja niistä tuli mieleen...

Doris yhytti Simon ja kuiskasi: – Miksi sinulla on nuo tavarat mukanasasi?

Simo puhahti. – Kaikista tärkein lahjapaketti on kadonnut! Minun on askarreltava uusi tilalle. Tekö sen hävititte?

– Kadonnut?

– Suklaarasia, jonka aviomies antaa vaimolleen. Se ei ollut kääreessään kuusen alla tänä aamuna.

– Mutta...

Suklaa. Se oli ollut täydellisen typerää. He olivat tienneet joutuvansa ongelmiin, mutta niin vain Olavi oli eläytynyt rooliinsa loppuun asti. Doris oli hänelle joululahjan antanut, ja Olavi oli ottanut sen vastaan kyynelsilmin. ”Olen sinun, ikuisesti!” hän oli kujertanut, ja Doriksen oli mahdoton olla nauramatta.

Ja Olavi oli todella avannut rasian ja syönyt suklaan! Hän oli katsonut Dorista haastavasti ja nauranut makeasti päälle.

– Jos te kaksi varastitte paketin, anna olla viimeinen

kerta, kun kajoat työhöni, Simo sanoi äkäisenä. – Pake-tissa oli ihka oikea suklaakonvehti! Tajuatko, miten harvi-naista herkkua sellaiset ovat? Ja nyt minun on hankittava jostakin uusi tilalle. Ehkä ryhdyn taikuriksi.

Simo jatkoi puhisten matkaansa. Doris katseli hämil-lään perään. Ruoka ja juoma, niistähän poliisi oli kysellyt. He olivat kaikki syöneet samaa hernekeittoa ja juoneet vettä, jota oli kaadettu samasta suuresta kannusta. Doris ei uskonut Olavin syöneen mitään muuta.

Entä jos suklaakonvehdissa oli ollut myrkyä? Mutta miten ihmeessä kukaan haluaisi tappaa Olavin? Ja miten kukaan olisi voinut arvata, että Olavi saisi päivän lopuksi päähänsä avata paketin ja syödä konvehdin?

*

IV

Seuraavana aamuna kaikki saapuivat studioille kireissä tunnelmissa. Mikä helpotus, että kuvaukset olivat lähes valmiit, Doris ajatteli huokaisten ja jätti päällysvaatteensa huteraan vaatepuuhun.

– Onko poliisista kuulunut mitään uututta? Doris kuuli Maarian kyselevän. Maaria oli selvästi iäkkäämpi kuin he muut, ja nainen näytti hauraalta ja pelokkaalta. Hän oli varmasti kauhuissaan jouduttuaan tekemisiin virkavallan kanssa.

– Tapasin heidät aamulla, Alvar kertoi. Doris viivytteli sivummalla, jotta sai kuunnella keskustelun rauhassa.

– On kuulemma varmistunut, että Olavi myrkytettiin. He epäilevät arsenikkia.

Maaria henkäisi.

– He etsivät illalla koko tämän paikan, Alvar jatkoi, – yrittivät keksiä, missä myrkkyyä olisi voinut olla. On kuitenkin mahdollista, että Olavi myrkytettiin muualla, ennen kuin hän saapui työhön.

– Sehän olisi huojentavaa, Maaria sanoi. – Ajatella nyt tekevänsä töitä tappajan kanssa.

Alvar kumartui lähemmäs, mutta onneksi hän kuiskasi sen verran kovaäänisesti, että Doris kuuli hänen sanansa:

– Olavi oli pahoissa veloissa.

– Ahaa! Maaria sanoi merkitsevästi.

Alvar nyökytti. – En usko, että meillä on syytä huoleen. Ethän sinäkään nähnyt eilen mitään epäilyttävää?

Maaria pudisti päätään. – Muistan vain, että Olavi ja Helvi puhuivat pitkään keskenään iltapäivällä. Mutta onneksi kuulostaa siltä, ettei tappaja ole kukaan meistä.

Doris jatkoi matkaansa mietteläänä. Voisiko syyllinen olla suuttunut velkoja, joku heille tuntematon ihminen? Mutta kuka sitten olisi hävittänyt paketin, jossa konvehdit olivat olleet? Hän ja Olavi olivat jättäneet sen kuusen alle, Doris oli varma siitä. Sitten joku muu oli hankiutunut siitä eroon. Oliko joku piileskellyt tiloissa tai hiippaillut aamulla peittämään jälkensä?

Doris oli varovasti jutellut muiden kanssa ja yrittänyt saada selville, kuka olisi saattanut tuntea Olavin paremmin kuin muut. Mitään epäilyttävää ei ollut selvinnyt. Olavi oli näytellyt sivuroolia Helvin tähdittämässä elokuvassa noin vuosi sitten, maskeeraaja oli tiennyt. Mutta ei Helvi ollut vaikuttanut tunnistavan Olavia. Hänhän oli Helvi Ikola, tähtinäyttelijä, ja Olavi nuori tuntemattomuus.

– Tällä alalla ihmiset kohtaavat toisensa aina uudestaan, maskeeraaja oli huomauttanut. – Helvi ja Maaria

tunsivat toisensa jo nuorena, ja minä olen tehnyt töitä melkein kaikkien kanssa.

Kun Doris odotti vuoroaan rooliasussa, hän havahdutti siihen, että Helvi tuijotti häntä tilan poikki viileästi. Doris väisti Helvin katseen ja huokaisi. Olavi oli ollut oikeassa. Hän oli ihmetellyt, miksi naiset filmialalla olivat niin julmia toisilleen. He eivät kerta kaikkiaan pitäneet toistensa puolta. Tämä ei suinkaan ollut ensimmäinen kerta, kun Helvin jäätävä katse pyyhki Doriksen yli, ja hän arveli tietävänsä siihen syyn. Doris oli juuttunut sivurooleihin, mutta hänellä oli yksi etu, jota Helvi ei enää saanut takaisin. Hän oli yhä nuori. Helvi oli vanhahtavalla tavalla viehättävä nainen, mutta luultavasti tiesi, ettei hänessä ollut enää sitä jotakin. Doris sai yhä miesten päät kääntymään.

Äkkiä Doris muisti, kuinka Olavi oli sanonut Helvistä jotakin... Että hän vaikutti ihmiseltä, joka pyrki pysymään vallassa hankkimalla toisista mahdollisimman paljon tietoja. Eikö vain Olavi ollutkin kertonut, että Helvi oli yrittänyt samaa hänen kanssaan? Urkkinut seikkoja Olavin yksityiselämästä.

Mitä Maaria olikaan sanonut Alvarille? Että hän oli nähnyt Olavin ja Helvin juttelevan keskenään sinä päivänä.

Doris vilkaisi uteliaana Helviin. Hänen mielessään alkoi muotoutua ajatus. Entä jos joku oli puhunut Olaville, istuttanut typerän ajatuksen hänen päähänsä? Kenties se oli ollut jonkinlainen haaste tai veto? Ehkä Olavi tiesi, että konvehti oli vaarallinen mutta hän oli syönyt sen silti?

Kaksi päivää myöhemmin, toiseksi viimeisenä kuvauspäivänä, Alvar kutsui kaikki koolle kuusen ääreen. Hän hymyili ja asteli lipaston päällä seisovan gramofonin luo.

Pian ilmoille soljui pehmeä haitarilla soitettu sävelmä.

Riemuitse mielen / kiittäös kielen / joulu jo tullut on.

– Tarvitsemme hieman oikeaa joulumieltä, Alvar sanoi. – Suremme työtoveriamme, mutta toivon että tämä päivä tuo meillemme levon. Tänään kuvattava kohtaaminen on täynnä valoa ja rakkautta. Kenties on hyvä hetki etsiä sydämistämme joulurauhaa.

Muut hymyilivät ja Maarian kasvot suorastaan säteilivät. Doris ei osannut hymyillä, sillä hänen ajatuksensa kiersivät hermostunutta rataa. Hän ei tiennyt, mihin poliisin tutkimukset olivat päätyneissä, mutta vaikutti siltä, että Olavin murha unohtuisi pian ja jäisi lopulta selvittämättä. Näyttelijöiden työ tulisi valmiiksi, ja lavasteet pakattaisiin laatikoihin, kuin kaikki tapahtunut olisi ollut vain keinotekoisia unta.

– Poliisi keskittyy Olavin yksityiselämän tutkimiseen, Alvar jatkoi. – Syyllinen löytyy kyllä, olen varma siitä. Me voimme yhä luottaa toisiimme. Ja sehän on tärkeintä, niin jouluna kuin joka ikisenä päivänäkin.

Tuttu punainen paketti oli paikallaan kuusen alla. Luultavasti Simo oli saanut jostakin hankittua jopa uuden konvehdin. Pian aviomiehen näyttelijä ojentaisi lahjan Helville, jonka hahmo muistaisi, että jouluna perhe oli kaikki kaikessa. Doris nyyhkisi nujerrettuna ikkunan takana ja jäisi yksin lumisateeseen. Sama viesti tuntui olevan nykyisin monella elokuvalla: mikäli nainen yritti mitään muuta kuin perheenäidin elämää, hän jäi yksin ja hylätyksi.

Maaria asteli lavasteisiin ja asettui ruokapöydän viereen, mihin oli teipattu häntä varten merkki. Hänen perässään lavasteisiin talutettiin vain muutamana päivänä läsnä olleet lapsinäyttelijät. Onneksi he eivät sen-

tään olleet täällä, kun Olavi oli löydetty! Lapset olivat suloisia, mutta Doris jäi katselemaan Maariaa uteliaana. Hän seisoj selkä suorassa, erikoinen katse silmissään, kuin olisi äkkiä tavattoman tyytyväinen jostakin. Eihän hänen hahmonsa ollut tässä kohtauksessa mitenkään tärkeä. Miksi hän oli noin olevinaan?

– Doris? Alvar huusi.

Doris kiiruhti oman merkkinsä luo ikkunan taakse. Kun kamera siirtyisi ikkunaan, hänen olisi oltava valmiina nyyhkimään epäonneaan. Helvi sädehti tyylikkäässä leningissään lämpimän valaistuksen alla. Myös hän näytti hyvin tyytyväiseltä itseensä. Doris värähti. Johtuiko se Olavista? Jos Helvi oli syyllinen, Doris saisi sen selville. Hän ei luovuttaisi, vaikka kuvaukset päättyisivät.

– Testataan lumisade, Alvar komensi.

Simo tunki Doriksen ohi. Hän kapusi jakkaralle ja nappasi käteensä sangon täynnä kankaasta silputtua tekolunta. Kalliimmissa elokuvissa oli varmasti tyylikkäämmät lavasteet, Doris ajatteli huokaisten. Alvar huuteli ohjeita Simolle, joka heitteli silppua ikkunan taakse, mutta Doris ei kuunnellut. Hän katseli joulukuusta ja paketteja, ja samalla jokin ajatus, josta hän ei aivan saanut kiinni, alkoi muovautua hänen mielessään.

– Hyvä, Alvar huudahti, – saamme tämän kohtauksen toimimaan. Kerätkää lumi, sitten kuvataan.

Kaikki odottivat kuvauskäskyä. Doriksen katse etsiytyi Maariaan, joka hymyili kuin olisi yhtäkkiä saanut kuulla olevansa pääosassa.

Punainen lahjapaketti lepäsi kuusen alla. Kameran rullatessa aviomiehen ensimmäinen tehtävä olisi nostaa lahja ja ojentaa se vaimolleen.

– Käy!

Alvarin terävä huuto kajahti salissa. Ääni jäi soimaan Doriksen mieleen. Hän tuijotti pakettia, sitten Helvin hymyileviä kasvoja. Aviomies kumartui nostamaan lahjan käsiinsä ja Doris kuuli etäältä, kuin sateen kohinan takaa miehen sanat: – Rakkaani, tämä on sinulle. Kaikkein tärkeimmälleni.

Helvi ojensi kätensä ja huudahti ihastuneena. Lähellä seisova Maaria nosti päätään yhä pystympään sama erikoinen hymy huulillaan. Helvi aukaisi lahjapaperin ja konvehtirasia tuli näkyviin.

Silloin Doris kuuli huutavansa yhtä terävästi kuin Alvar: – Ei!

Doris rynnisti eteenpäin suoraan ikkunankehyyksen läpi. Se revähti irti kiinnikkeistään ja kalahti lattialle. Doriksen jalat olivat sotkeutua siihen, mutta hän kompuroi eteenpäin.

– Ei!

– Mitä hemmettiä? miesnäyttelijä huudahti.

Doris ei pysähtynyt vaan syöksyi lahjapakettia kohti. Joku kiljahti. Kukaan ei kuitenkaan ehtinyt estää Dorista, ja niin hän kaatoi maahan sekä paketin että sitä puristavan Helvin. Kuului terävä huuto ja kovaa kolinaa, kun ruokapöydän tuoli kaatui heidän tieltään.

– Älä syö sitä konvehtia! Doris yritti huutaa, mutta ulos tuli vain tukahtunutta pihinää.

Askelet rymysivät lattian poikki, ja Alvar oli heidän vierellään. – Doris! Mitä ihmettä?

Doris huohotti lattialla paketti tiukasti hyppysissään. Alvarin kasvot laskeutuivat hänen viereensä.

– Olavi... Doris sai mutistua. – Olavin ei pitänyt kuolla.

Hän käänsi katseensa Helviin, joka tuijotti häntä murhaavasti. Mutta ei, ei Helvi ollut murhaaja. Doris tavoitti

Maarian. Säteilevä hehku oli poissa. Maarian kasvot olivat vääristyneet pidätelyyn raivoon.

– Konvehti, Doris sanoi. – Myrkky on konvehdissa. Ja se on koko ajan ollut tarkoitettu Helville.

Poliisien tultua Maaria oli dramaattisesti tunnustanut kaiken. Komisario Sirkiä oli pyytänyt Doriksen ja Alvarin Filmiteollisuuden johtajan prameasti kalustettuun huoneeseen. Hän kohotti korvikekupillistaan ja naurahti. – Meillähän pitäisi oikeastaan olla glögiä. Täällä on äkkiä kovin jouluinen tunnelma!

Mukana oli myös maskeeraaja, jonka nimeksi oli osoitautunut Venla. Poliisi oli puhutuksissaan pian havainnut, että hänellä oli kerta kaikkiaan parhaat tiedot kaikkien menneisyydestä. – Minä tapaan pitää silmäni auki, Venla oli sanonut ja vinkannut Dorikselle silmää.

– Maaria Halme oli siis menettänyt nuorena rooleja Helvi Ikolalle? komisario varmisti. – Ja nyt hän tahtoi kostaa?

– Ei vain menettänyt roolejaan, Venla sanoi. – Minä epäilen Helvin tuhonneen vuosiksi Maarian uran levittämällä juoruja. Puheet epäsovinnaisista suhteista muutaman miesnäyttelijän kanssa olivat pilanneet Maarian maineen, eikä hänen katsottu enää sopivan suomalaisiin elokuviin.

– Täytyy sanoa, että Maaria todella näki vaivaa saadaakseen tämän roolin, Alvar sanoi. – Hän oli niin sinnikäs ja taitava, että minun oli pakko ottaa hänet mukaan.

– Hän halusi ehdottomasti päästä vielä kerran samaan elokuvaan Helvin kanssa, Doris mutisi.

– Niin hän saisi lopulta kostonsa, komisario jatkoi vakavoituen hetkeksi.

Dorista puistatti. Ei ihme, että Maaria oli säteilyt kilpaa studiovalojen kanssa. Jos suunnitelma olisi onnis-

tunut, Helvin murha olisi tallentunut filmille. Vaikka hän olisi tuupertunut vasta myöhemmin, Maaria olisi aina tiennyt, että elokuva oli hänen kiero taideteoksensa.

– Toimitte esimerkillisesti, neiti Laine, komisario sanoi.

Alvar naurahti kuivasti. – Teit tälle tarinalle sellaisen lopun, että se kelpaisi mihin tahansa jouluelokuvaan!

Doris otti kiitokset vastaan hämillisenä. Oli tuntunut hyvältä nähdä järkytyksen vaihtuvan huojennukseen hänen työtovereidensa silmissä. Jopa ylimielinen Helvi oli tullut vilpittömästi kiittämään häntä.

Ja Olavi oli saanut oikeutta, niin murheellinen kuin Doris olikin hänen turhasta kuolemastaan.

Alvar käänsi katseensa Dorikseen. – Sinä todella olit hyvin tarkkaavainen. Ja se, kuinka syöksyit pelastamaan Helvin, näytti hyvin vaikuttavalta. Itse asiassa...

Doris vilkaisi Alvariin.

– Minä teen syksyllä elokuvaa, johon etsitään yhä naispääosan esittäjää, Alvar jatkoi mietteliäänä. – Kun sinä syöksyit kulisseista esiin, elokuvan tarina vilahti mielessäni. Rooli on hieno, erilainen kuin monissa muissa elokuvissa. Ehkäpä me voisimme jutella siitä yhdessä?

Alvar kohotti kuppiaan ja katsoi kysyvästi Dorista.

Doris ei tiennyt, päätyisikö *Varastettu joulu* kaiken tämän jälkeen milloinkaan valkokankaille. Mutta oliko mahdollista, että osa siitä joulun hengestä, jota he olivat yrittäneet keinotekoisesti filmille tallentaa, oli juuri laskeutunut tähän huoneeseen?

– Joulu – se todella on unelmien aikaa! komisario Sirkiä sanoi tyytyväisenä, ja niin he kilistivät kuppejaan. Doris vilkaisi ikkunaan, missä kevätaurinko näytti äkkiä paistavan lämpöisemmin kuin kertaakaan tänä vuonna.

Kuolema tulee kulkunen kaulassa!

24 kutkuttavaa rikostarinaa eri kirjoittajilta. Joulunodotus ei ole koskaan tuntunut yhtä jännittävältä.

*Rikollisen hyvä
joululahja!*

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-5457-9